

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych.

Zeszyt XLII. — Wydany i rozesłany dnia 12 października 1871.

112.

Ustawa z dnia 7 czerwca 1871,

względem próbowania i peryodycznej rewizji kotłów parowych.

Zgodnie z uchwałą obu izb rady państwa widzę się spowodowanym rozporządzić co następuje:

§. 1.

Próbowanie i rewizją peryodyczną kotłów parowych przedsiębrać mają według wyboru stron albo komisarze do tego przez władzę rządową ustanowieni, albo, jeżeli używający kotła parowego jest członkiem towarzystwa do tego celu ukonstytuowanego, organa tego towarzystwa, urzędownie upoważnione; zawsze atoli według istniejących w tym względzie rozporządzeń i przepisów.

Dowody próby lub rewizji kotłów parowych, wystawione ze strony organów takiego towarzystwa, uważane być mają tak samo, jak odnośne potwierdzenia ze strony organów rządowych.

Zarządzeniom wydanym ze strony organów rewizyjnych z powodu próby lub rewizji kotłów parowych bez oporu zadość czynić należy.

§. 2.

Za próbę kotła parowego i za rewizye roczne, przedsiębrane ze strony komisarzów rewizyjnych urzędownie postanowionych, opłacać się będzie w stosunku powierzchni ogrzewalnej następujące taksy stałe:

Powierzchnia ogrzewalna mniej niż	Stóp kwadratowych	Taksa za próbę	Taksa za rewizję
	25	5 zł.	1 zł.
od	25—100	10 „	2 „
„	100—500	15 „	3 „
nad	500	20 „	4 „

Jeżeli jest więcej kotłów parowych razem połączonych a każdy z nich ma osobne ognisko i może być używany oddzielnie, powyższe należytości od każdego kotła z osobna uiszczać należy.

§. 3.

Postanowienia odnoszące się do konstrukcyi, ustawiania, próby i rewizyi peryodycznej kotłów parowych, jakoteż wszelkie inne, mające na celu zapobieżenie eksplozyom kotłów parowych, wydane będą w drodze rozporządzenia.

§. 4.

Ustawa niniejsza wchodzi w moc obowiązującą w trzy miesiące po jej ogłoszeniu.

W tym samym czasie rozporządzenie ministeryalne z dnia 1 września 1866 (Dz. u. p. Nr. 107) przestaje obowiązywać.

§. 5.

Wykonanie tej ustawy porucza się ministrowi handlu i ministrowi spraw wewnętrznych.

Ischl, dnia 7 czerwca 1871.

Franciszek Józef r. w.

Hohenwart r. w.

Schäffle r. w.

113.

Rozporządzenie ministerstwa handlu w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych, z d. 7 lipca 1871,

o środkach bezpieczeństwa przeciwko eksplozyom kotłów parowych.

W wykonaniu ustawy z dnia 7 lipca 1871 rozporządzam co następuje:

§. 1.

W duchu rozporządzenia niniejszego, jako kotły parowe uważane będą wszystkie te naczynia, które służą do zamienienia płynów w pary, więkzej niż ciśnienie powietrza atmosferycznego prężności.

§. 2.

Wybór materiału, tudzież oznaczenie jego grubości, jakoteż sposób konstrukcyi i wykonania kotłów parowych, pozostawia się temu, kto je robi, pod własną onego odpowiedzialnością. Jedynie używanie żelaza lanego i blachy mosiężnej na ściany kotła parowego, na rury ogniowe i gotowalniki jest w powszechności zabronionem; używanie jednak blachy mosiężnej na rury ogniowe i gotowalniki do 4 cali wiedeńskich średnicy, jest dozwolonem.

Pod tym względem do ścian nie liczą się: kopuły parne, przykrywy klap, pokrywy otworu, nadezołki gotowalnika, pokrywy dziur do czyszczenia, podpórki i pokrywy tychże; podpórki jednak tylko wtedy, gdy ani w mur kotła nie są wpuszczone, ani się z ogniem lub gorącemi gazami nie stykają.

W razie budowy kotłów parowych szczególnej konstrukcyi użycie żelaza lanego na takie części składowe ścian, których tu niewymieniono, może być dozwolonem w każdym szczególnym przypadku przez ministerstwo handlu, w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych.

Oдноśne podania zaopatrzyć należy zawsze w rysunki dotyczących kotłów i części składowych w mowie będących, wykonane podług skali, lub z dopisaniem odnośnych rozmiarów.

Co się tyczy kotłów sprowadzonych z zagranicy, odpowiedzialność cięży także na użytkującym.

§. 3.

Przy każdym kotle parowym powinny być następujące opatrzenia, za których dobry stan użytkujący jest odpowiedzialnym:

a) przynajmniej jedna kłapa bezpieczeństwa, a jeżeli powierzchnia ogrzewalna kotła parowego ma więcej niż 25 stóp kwadratowych wiedeńskich, przynajmniej dwie klapy bezpieczeństwa.

Obeciążenie tychże winno odpowiadać takiej prężności pary, do jakiej kocioł był wypróbowany, a przy stałych kotłach parowych, tylko gwiechtami i tylko w taki sposób obciążone być mogą, aby przy pośrednim obciążeniu gwiecht działał na zewnętrzny koniec rączki lewara. Przy wagach sprężynowych prężność maksymalna sprężyny powinna być ograniczona odpowiednio do prężności maksymalnej pary;

b) przynajmniej jeden dokładny i niezawodny manometr, na którego podziałce maksymalna prężność pary, dla dotyczącego kotła dopuszczalna, osobno jest oznaczona i który jest urządzony do umieszczenia manometru kontrolującego;

c) przynajmniej jeden niezawodny przyrząd zasilający, kocioł obficie w wodę zaopatrywać mogący, i przy ujściu swoim do tegoż zaopatrzony w samodzielną kłapę, dla zapobieżenia odpływowi wody z kotła.

Dla więcej kotłów ze sobą połączonych, wystarcza jeden przyrząd zasilający, każdy jednak kocioł, prócz przyrządu zamykającego, winien posiadać jeszcze szczyt rury zasilającej, w kłapę samodzielną zaopatrzony;

d) przynajmniej dwa skuteczne przyrządy do poznania stanu wody w kotle służące, a niezawisłe od siebie działające.

Z przyrządów tych przynajmniej jeden powinien wskazywać wyraźnie najniższy stan wody, dla danego kotła dopuszczalny, który jednak zawsze znajdować się powinien tak wysoko, aby i przy kotłach ruchomych, ze względu na ich ruchy, najwyższa powierzchnia ogniem objęta, była dostatecznie wodą zakryta.

Przepisy te nie tyczą się przyrządów do suszenia parą i przyrządów przepalania pary.

Kotły parowe mające mniej niż 1½ wiadra wiedeńskiego lub 2·7 stóp sześciennych wiedeńskich objętości, wolne są od środków bezpieczeństwa, pod b), c) i d) przytoczonych.

§. 4.

Pod odpowiedzialnością użytkującego żaden kocioł parowy, nad 1½ wiadra wiedeńskiego lub 2·7 stóp sześciennych objętości mający, czy to w kraju, czy zagranicą zrobiony, nie może być używanym dopóty, doki nie będzie poddany próbie, w rozporządzeniu niniejszem przepisanej, i przy takowej za zdatny uznany.

Próba ta może być przedsięwzięta według dowolnego wyboru stron, albo przez jednego z komisarzy, urzędownie do przedsiębrania prób ustanowionych, których nazwiska i siedziby wraz z przydzielonemi im okręgami, przez władzę krajową polityczną ogłoszone będą, lub jeżeli ten, kto kotła używa, jest rzeczywistym członkiem towarzystwa nadzoru nad kotłami parowemi, przez państwo według postanowień ustawy z dnia 7 lipca 1871 upoważnionego, przez organa tego towarzystwa, urzędownie do tego upoważnione.

Próba, czy to przez organa urzędowe czy prywatne przedsięwziąć się mająca, powinna odbyć się zawsze przed zamurowaniem lub opakowaniem kotła, według przepisów dotyczących się próby urzędowej.

Ciśnienie, na próbie użyć się mające, u kotłów parowych, które mają być używane do rzeczywistej prężności pary równej dwóm atmosferom, powinno wynosić dwa razy tyle; u kotłów, które mają być użyte do większej prężności pary, powinno wynosić półtora raza tyle co największe dopuszczalne ciśnienie, z dodaniem ciśnienia jednej atmosfery.

§. 5.

Na każdym kotle parowym powinno być wyryte nazwisko fabrykanta i rok wyrobu; nadto powinna być oznaczona i trwale uwidoczniiona na kotle, w miejscu łatwo dostrzegalnym, najwyższa rzeczywista prężność pary, dla niego dozwolona, w atmosferach, lub funtach na cal kwadratowy wiedeński obłożona.

§. 6.

Odbycie każdej próby potwierdza się świadectwem, które używający kotła zachować powinien.

§. 7.

Próbę kotła parowego w następujących przypadkach ponowić należy:

- a) gdy się przedsięwzięje gruntowną zmianę konstrukcyi kotła;
- b) gdy przy naprawie odmieniono więcej niż 20-ą część powierzchni kotła.

W razie odmiany rur ogniowych, mających do 4 cali wiedeńskich średnicy, nie potrzeba nowej próbie poddawać kotłów rurowych.

- c) gdy kocioł stały, już używany, zostanie przeniesiony do innego zakładu przemysłowego.

Zresztą temu, kto kotłów używa, wolno jest kotły swoje poddawać ponownym próbom, ile razy uzna tego potrzebę.

Przyczynę i zadawalniający rezultat ponownej próby zanotować należy na świadectwie pierwotnie wydanem (§. 6).

§. 8.

Każdy kocioł przynajmniej raz na rok, ile możności z uniknieniem przerwy w ruchu, poddawać należy rewizyi. Ten, kto kotła parowego używa, jest nadto obowiązany postarać się o rewizyę, ile razy kłapa lub lewar kłapy odmienionym będzie. Rewizye mogą być przedsiębrane albo przez komisarza urzędowego, albo, jeżeli ten, kto kotła używa, jest zwyczajnym członkiem towarzystwa dozoru nad kotłami parowymi, przez państwo upoważnionego, rewizye te mogą przedsiębrać organa tego towarzystwa.

Rezultat rewizyi należy zanotować na świadectwie pierwotnie wystawionem (§. 6).

Rozporządzeniom, z powodu rewizyi przez rewidującego wydanym, w każdym wypadku bez oporu zadosyć uczynić należy.

Jeżeli rewizya była skuteczną przez komisarza urzędownie postanowionego, temu, kto kotła używa, wolno odwołać się do władzy politycznej krajowej, jeżeliby przez wydane rozporządzenia widział się uciążonym.

Atoli to odwołanie się tylko wtedy ma skutek odwołczny, jeżeli z powodu grożącego niebezpieczeństwa dalsze używanie kotła parowego nie zostało całkowicie wstrzymanem.

Władze winny wniesione odwołania jak najspieszniej załatwiać.

§. 9.

Przy ustawianiu lub zamurowaniu kotła parowego stałego, jakoteż przy używaniu lokomobila w obrębie miejsc zamieszkałych, tudzież przy przestawieniu kotła parowego i

gruntownych zmianach w przyrządach do niego należących, przepisy o bezpieczeństwie ogniom i budownicze zachowywać należy.

§. 10.

Do służby przy kotle parowym i do dozorowania onego mogą być przypuszczone tylko osoby pewne, które 18 rok życia skończyły i świadectwem urzędownie uwierzytelnionem udowodnić mogą, że do usług przy kotle parowym są uzdolnione.

§. 11.

Każdy, kto poweźmie wiadomość o jakimkolwiek niebezpieczeństwie w używaniu kotła parowego, mocen jest donieść o tem organom urzędowym.

Do uczynienia takowego doniesienia obowiązani są wszystkie te osoby, które zostają w usługach przy kotle lub którym używanie onego jest poruczonem, jeżeliby zawiadomienie tego, który kotła używa lub jego zastępcy o grożącym niebezpieczeństwie, nie miało doprowadzić niezwłocznie do przywrócenia zupełnego bezpieczeństwa.

Osoby wzmiankowane są według ustaw obowiązujących odpowiedzialnymi za wszelką szkodę, z zaniedbania doniesienia wynikłą.

Komisarz urzędowy do próbowania kotłów parowych otrzymawszy takie doniesienie, winien natychmiast zrobić rewizyą, i o rezultacie takowej zawiadomić władzę polityczną krajową a zarazem, jeżeli kocioł parowy zostaje pod nadzorem prywatnym, także odnośne stowarzyszenie, z wskazaniem środków przedsięwziąć się mających. W razie grożącego niebezpieczeństwa komisarz urzędowy winien natychmiast, co potrzeba, zarządzić.

§. 12.

W razie eksplozyi kotła parowego ten, kto go używa, obowiązany jest zawiadomić o tem niezwłocznie najbliższą władzę bezpieczeństwa, która natychmiast, i bez względu czy odnośny kocioł pod rządowym czy prywatnym zostaje nadzorem, zawiadomi o wypadku zawsze tylko komisarza, przez rząd dla odnośnego okręgu ustanowionego (urzędowego), celem wspólnego działania przy śledztwie. W razie znaczniejszych przypadków, lub jeżeli zachodzi podejrzenie czynu karygodnego, postarać się należy o interwencyą władz właściwych, politycznych lub sądowych, tymczasowie zaś poczynić wszystko, co dla dostarczenia dowodów jest potrzebnem.

Przed przybyciem komisji śledczej i bez jej zezwolenia żadna zmiana w stanie i położeniu kotła, jakoteż w budowlach i urządzeniach eksplozyą dotkniętych, uczynioną być nie może, chyba okazała się nieuniknioną dla wyratowania ludzi z niebezpieczeństwa, zdrowiu lub życiu grożącego, dla zapobieżenia dalszym przypadkom, albo dla otwarcia komunikacyi na kolei żelaznej lub gościńcu publicznym.

§. 13.

Przestępstwa przeciwko przepisom powyższym, o ile pod powszechną ustawę karną nie podpadają, będą karane według rozporządzenia ministeryalnego z dnia 30 września 1857 (Dz. u. p. Nr. 198) grzywną do stu złotych w walucie austriackiej lub aresztem do dni czterestu.

Rozporządzenie to wchodzi w moc obowiązującą w trzy miesiące po ogłoszeniu.

Schäffle r. w.

114.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 5 października 1871,

mocą którego rozporządzenie z dnia 12 lipca 1869 dotyczące się seminaryów nauczycielskich męzkich i żeńskich, tudzież rozporządzenie z dnia 15 listopada 1869, dotyczące się egzaminów nauczycielskich do szkół ludowych i miejskich, z kilku zmianami na księstwo Bukowinę rozciągnięte zostają.

Obowiązujące dla księstwa bukowskińskiego.

Po wysłuchaniu rady szkolnej krajowej bukowińskiej, uznając za stosowne rozciągnąć na księstwo bukowińskie rozporządzenie ministeryalne z dnia 12 lipca 1869 (Dz. u. p. Nr. 131) dotyczące się seminaryów nauczycielskich męzkich i żeńskich, tudzież rozporządzenie ministeryalne z dnia 15 listopada 1869 (Dz. u. p. Nr. 168), którem wydane zostały postanowienia dotyczące się egzaminów nauczycielskich do szkół ludowych i miejskich, z następującymi zmianami:

- a) Na siedzibę komisji egzaminacyjnej (§. 2 rozporządzenia) wyznacza się także Czerniowce;
- b) pomiędzy przedmiotami do egzaminowania w miejsce „języka niemieckiego“ (§ 19, 1) przyjmuje się „język wykładowy“.

Zarazem postanawiam, aby uzyskane dotychczas świadectwa uzdolnienia na nauczycieli szkół realnych niższych niesamoistnych, uprawniały do otrzymania posady przy szkołach miejskich; tudzież aby świadectwa uzdolnienia na nauczycieli szkół trywialnych i głównych jako równe świadectwom uzdolnienia na nauczycieli ogólnych szkół ludowych, a świadectwa uzdolnienia na nauczycieli niższych przy szkołach trywialnych i głównych, jako równe świadectwom dojrzałości uważane były.

Jireczek r. w.